

CONVENANT INZAKE DE NEDERLANDSE ERKENNING VAN DE REGIONALE NEDERSAKSISCHE TAAL

Partijen,

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, handelende in de hoedanigheid van bestuursorgaan, hierna te noemen: de Minister;

en

Provincie Drenthe, vertegenwoordigd door gedeputeerde C. Bijl, handelend ter uitvoering van het besluit van Gedeputeerde Staten d.d. 02-10-2018;

Provincie Fryslân, vertegenwoordigd door gedeputeerde S.A.E. Poepjes, handelend ter uitvoering van het besluit van Gedeputeerde Staten d.d. 25-09-2018;

Provincie Gelderland, vertegenwoordigd door gedeputeerde J.P.M. Meijers, handelend ter uitvoering van het besluit van Gedeputeerde Staten d.d. 25-09-2018;

Provincie Groningen, vertegenwoordigd door gedeputeerde H. Staghouwer, handelend ter uitvoering van het besluit van Gedeputeerde Staten d.d. 25-09-2018;

Provincie Overijssel, vertegenwoordigd door gedeputeerde W.H. Maij, handelend ter uitvoering van het besluit van Gedeputeerde Staten d.d. 02-10-2018;

Gemeente Ooststellingwerf, vertegenwoordigd door wethouder F. Hylkema, handelend ter uitvoering van het besluit van het college van Burgemeester en Wethouders d.d. 12-06-2018;

Gemeente Weststellingwerf, vertegenwoordigd door burgemeester N.A. van de Nadort, handelend ter uitvoering van het besluit van het college van Burgemeester en Wethouders d.d. 21-09-2018;

hierna gezamenlijk te noemen: partijen;

Overwegende dat:

- de regionale Nedersaksische taal is erkend onder deel II van het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden (hierna: het Handvest). Hiermee erkent de regering de streektaal als een verrijking voor het Nederlands cultureel erfgoed en kunnen betrokken provincies en gemeenten een eigen beleid voor het Nedersaksisch voeren;
- partijen het wenselijk achten om binnen Nederland expliciet uitdrukking te geven aan een gemeenschappelijke visie vanuit de overheid op de waarde en de positie van het Nedersaksisch;
- partijen het belangrijk vinden om gezamenlijk de wenselijkheid van het volwaardig bestaan van het Nedersaksisch in levend gebruik, in gesproken zowel als in geschreven vorm te onderschrijven;
- het gebruik van het huidige Nedersaksisch in zijn hoofdvariëteiten, het functioneren als levendig communicatiemiddel en de verzorgde gebruikmaking in het bestuurlijk verkeer en in culturele uitingen van belang zijn voor de eigen cultuur en identiteit;
- het Nedersaksisch wordt beschouwd als een actuele spiegel van een levende, eeuwenoude traditie, die op moderne wijze wordt voortgezet;
- het van belang is om het imago van het Nedersaksisch en de gebruiksmogelijkheden te stimuleren en te versterken, zodat oudere generaties gemotiveerd worden om hun taal aan jongeren door te geven en dat jongeren ervoor open staan om de taal te leren en te gebruiken;

- partijen in consensus bepalen wat de gevolgen zijn van een erkenning binnen Nederland en dat daarbij niet deel III van het Handvest als een vertrekpunt wordt genomen;
- het primaat van de ontwikkeling van het beleid met betrekking tot het Nedersaksisch bij de Nedersaksische overheden ligt, waarbij zij zelf bepalen op welke wijze passend aandacht gegeven kan worden aan de bescherming van het Nedersaksisch, en dat de minister waar mogelijk een complementaire rol vervult;
- het beleid ter bevordering van het gebruik van het Nedersaksisch nadrukkelijk geen vorm krijgt door het introduceren van verplichtingen en voorschriften;
- het belang van het Nedersaksisch in het handelsverkeer met de Noord-Duitse deelstaten onderschreven wordt;
- het in het (primair) onderwijs al toegestaan is om les te geven in een regionale taal of streektaal waar die een levende taal is¹;
- het Nedersaksisch in het voortgezet onderwijs, in aanvulling op de verplichte lesstof, vakken en programma's, in de vrije ruimte kan worden aangeboden².

Spreken het volgende af:

Artikel 1

De Minister erkent de regionale taal Nedersaksisch als een wezenlijk, volwaardig en zelfstandig onderdeel van de taalsystematiek binnen Nederland.

Artikel 2

1. Partijen spannen zich, voor zover dat in hun vermogen ligt, in en werken samen om de Nedersaksische taal in Nederland te behouden en het gebruik te bevorderen, zonder de totstandkoming van nieuwe wet- en regelgeving.
2. De in het eerste lid bedoelde inspanningen en samenwerking worden, in consensus, nader uitgewerkt in procesafspraken over onder andere vergaderfrequentie, elkaar actief informeren, het delen van goede voorbeelden, afstemming van en communicatie over projecten die het plaatselijke en regionale belang overstijgen. Deze afspraken moeten passend zijn in de gegeven landelijke, regionale en lokale context en de nationale erkenning onderstrepen.
3. Partijen dragen gezamenlijk zorg voor de in het tweede lid bedoelde afspraken.
4. Partijen evalueren binnen twee jaar na inwerkingtreding de werking van het convenant.

Artikel 3

1. Dit convenant is niet in rechte afdwingbaar.
2. Dit convenant treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle partijen en wordt voor onbepaalde tijd aangegaan.
3. De tekst van het convenant wordt gepubliceerd in de Staatscourant.

Artikel 4

1. Elke partij kan het convenant met inachtneming van een opzegtermijn van acht weken schriftelijk opzeggen.
2. Wanneer een partij het convenant opzegt, beraden de overige partijen zich over de gevolgen daarvan voor het convenant.
3. Ingeval van beëindiging van het convenant krachtens opzegging is geen van de partijen jegens een andere partij schadelijkt.

¹ Zie artikel 9, dertiende lid, van de Wet op het primair onderwijs

² Zie ook artikel 26b, zevende lid, onderdeel d en artikel 26c, zesde lid, onderdeel .d van het Inrichtingsbesluit WVO.

Aldus overeengekomen en in achtvoud ondertekend,

**De Minister van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties,**

Provincie Drenthe,

Mevr. K.H. Ollongren

Dhr. C. Bijl

Provincie Fryslân,

Provincie Gelderland,

Mevr. S.A.E. Poepjes

Mevrouw J.P.M. Meijers

Provincie Groningen,

Provincie Overijssel,

Dhr. H. Staghouwer

Mevr. W.H. Maij

Gemeente Ooststellingwerf,

Gemeente Weststellingwerf,

Mevr. F. Hylkema

Dhr. N.A. van de Nadort

Op 10 oktober 2018 te Zwolle

Toelichting

Inleiding

Een expliciete erkenning van de maatschappelijke waarde en de positie van de Nedersaksische taal binnen Nederland heeft als belangrijk doel om expliciet tot uitdrukking te brengen dat de overheid het Nedersaksisch als wezenlijk onderdeel van de taalsystematiek binnen Nederland beschouwt. Van belang is dat als uitgangspunt wordt gehanteerd dat partijen in consensus bepalen wat de gevolgen zouden moeten zijn van een erkenning binnen Nederland en dat daarbij niet deel III van het Handvest als een vertrekpunt moet worden genomen. Het convenant is nadrukkelijk niet gericht op de totstandkoming van nieuwe verplichtingen maar op het door de Nedersaksische overheden bevorderen van het gebruik van het Nedersaksisch.

Achtergrond

Bij de betrokken nationale, regionale en lokale overheden bestaat draagvlak om een convenant op te stellen en te ondertekenen inzake een Nederlandse erkenning van de Nedersaksische taal. De minister neemt er kennis van dat het Nedersaksisch in afnemende mate aan jongeren wordt overgedragen en dat dat op den duur tot een ongewenste verzwakking zal leiden. Het is derhalve gewenst om het imago van het Nedersaksisch te verbeteren en de gebruiksmogelijkheden te stimuleren en te versterken, zodat oudere generaties sprekers eerder gemotiveerd zijn hun taal aan jongeren door te geven en jongeren gemakkelijker gemotiveerd raken het Nedersaksisch te leren en te gebruiken.

Afspraken

De minister en de Nedersaksische overheden onderschrijven gezamenlijk de wenselijkheid van het volwaardig bestaan van het Nedersaksisch in levend gebruik, in gesproken zowel als in geschreven vorm. Daarbij komt nog dat het gebruik van het Nedersaksisch gezamenlijk wordt ervaren als een bindende factor in de oostelijke en noordelijke samenleving.

De minister is van opvatting dat de partijen samen een constructieve rol kunnen spelen bij het voorzien in behoeften die het plaatselijke en regionale beleid overstijgen, maar die daaraan wel complementair zijn en als nodig worden beschouwd voor het volwaardig functioneren van het Nedersaksisch in de regio's. De minister kan een aanvullende rol spelen in aanvulling op het beleid van de Nedersaksische overheden. In de verschillende regio's wordt op de eigen situatie toegespitst beleid ontworpen en uitgewerkt.

De Nederlandse, nationale erkenning is complementair aan de bestaande impliciete en expliciete erkenningen op lokaal, regionaal en internationaal niveau, vervangt deze niet en doet niet af aan hun waarde. Het primaat van de ontwikkeling van beleid met betrekking tot het Nedersaksisch ligt bij de Nedersaksische overheden. Daar waar een praktische en complementaire rol weggelegd kan of moet zijn voor de landelijke overheid, is de minister bereid die te vervullen of te doen vervullen.

De betrokken partijen komen overeen om in het licht van het doel van dit convenant gezamenlijk afspraken vast te leggen, over de frequentie waarop periodiek overleg tussen de partijen wordt gevoerd, waarbij partijen elkaar actief informeren, goede voorbeelden delen en waar nodig samen kunnen optrekken. Deze afspraken over proces en de wijze van samenwerken worden in consensus vastgesteld en/of geactualiseerd. De uitvoering deze afspraken worden gezamenlijk verricht en bewaakt. Bureaucratische controlemechanismen blijven achterwege.

Toenemend gebruik in de diverse domeinen (zoals het regionaal en lokaal bestuur, cultuur, media, en onderwijs en kennisontwikkeling) en toenemende waardering daarvoor draagt wezenlijk bij aan het in levend gebruik blijven en verder uitgroeien van het Nedersaksisch. Daarbij geldt dat hoe meer een taal in alle domeinen wordt gebruikt, hoe sterker die verankerd is in enerzijds het persoonlijk bewustzijn en anderzijds in maatschappelijke contexten en instituties.

De minister zal met de Nedersaksische overheden nagaan in hoeverre het Nedersaksisch bevorderd kan worden in verschillende maatschappelijke domeinen. De Minister van Binnenlandse Zaken stemt waar nodig af met andere betrokken bewindspersonen.

Looptijd en opzegging

Partijen sluiten het convenant voor onbepaalde tijd. Elke partij kan het convenant met een opzegtermijn van acht weken schriftelijk opzeggen, indien een zodanige verandering van omstandigheden is opgetreden dat dit convenant billijkheidshalve op korte termijn behoort te eindigen.